

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

V. évfolyam

2008/2. sz.

„És láték...”

Akvarellek a Jelenések könyvéhez¹

Karátson Gábor kiállítása az Evangélikus Országos Múzeumban
Budapest, 2008. május 15-szeptember 30.

„Kölcsönkaptam valakitől a Vizsolyi Bibliát, Károli Gáspár fordítását, ... hatalmas, ihletett mű, akár valami hegység, zuhatagokkal, viharokkal, drámai napnyiladékokkal; mire nyomban eszembe ötlött, mi volna, ha megpróbálnék akvarelleket festeni hozzá. S erre, mintha egy váratlan ajtó nyílt volna meg előttem, besétáltam a hegység forrón dobogó szívébe. Számomra a bibliai akvarellek a Bibliáról való elmélkedést jelentik, vizsgálódást jelentenek a jelentések körében, mondjuk ki, imát, egy olyan vállalkozás újrafelvételét, amelyet a régebbi festészet mindig is gyakorolt, és soha nem adott fel; kései utódaik adták fel a dolgot, művészettörténetileg nagyon is érthető okokból, de most fordult a kocka.” (Karátson Gábor)

„Mikor Karátson Gábor megfesti az Újtestamentumot lezáró Apokalipszisnek nagy képeskönyvét, mintha újrarájátszaná magának a szent könyvnek keletkezését – csak éppen, igen talányos módon, megfordítva. A Jelenések könyve ugyanis (melyet ő, az archaikus Károli Gáspár-szöveg nyomán, Jelentések könyve címmel említ mindig) úgy kezdődik, hogy az apostol leírja elhívattatásának nagy és különleges jelenetét, melynek során ő égi hangot hallott, mely így kiáltott: „Jöjj, és lássad!” S az apostol a megrendítő és rendkívüli esemény ismertetése során rendkívüli fordulatot alkalmaz szövegében, mikor így fogalmaz: „Hátra fordulék azért, hogy látnám a szót, amely nékem szól vala...” – íme azt mondja ki, hogy szerette volna *látni a szót*; olyasvalamire tört tehát, ami gyakorlatilag lehetetlen: meg akarta látni azt, amit hallott. S az apostol a továbbiakban ennek a paradox világérzékelésnek és világmegélésnek kiteljesedését éli meg és mutatja fel a könyvében: *látomásként* fogalmazza meg a tanítást, a jövődölést, s úgy beszél, mintha az ige, az égi szózat folyamatosan képpé, vízióvá tágulna szét vagy tömörödne össze. A Jelenések könyvének szövege valószínűleg épp azért oly erőteljes (és egyben azért oly nehezen értelmezhető és interpretálható a verbalitás világában), mert szóbeli képként kezeli azt, amit általában a tanítás (akár a világi, akár a szent tanítás) rendezett beszédként és szabályozott szöveggént szokott prezentálni.

Karátson képei valószínűleg azért rendelkeznek igen nagy evokatív erővel, mert ugyanezt a nagy paradoxont teszik létüknek alapjává: ő, mikor követi a szent könyv ígét, ugyanígy képpé alkotja azt, amit olvasott, amit kihallott a kétezres éves szövegáradatból: képei tulajdonképpen egy megszakítatlan vízió-folyamatból szakadnak ki és önállósodnak, s mindig azt az élményt és hatást próbálják újraélni és újraéleszteni, amit egy vizionáló próféta a világ közeli végét várván és jövődölvén, érezhetett, s éreztetni akarhatott ...” (Margócsy István)

A kiállítás Karátson Gábor akvarelljei mellett bemutat néhányat az Evangélikus Országos Könyvtár és a Petőfi Irodalmi Múzeum Bibliái közül is. Ezeknek a köteteknek a jelentőségét növeli, hogy ismert egyházi vagy irodalmi személyek tulajdonából kerültek be a közgyűjteményekbe. Néhány név a hajdani Biblia-tulajdonosok közül: Baltik Frigyes, Berzsényi-család, Fabó András, Fasori Gimnázium, Gulyás Pál, Illyés Gyula, Jókai-család, Kapi Béla, Prónay Sándor, Reményik Sándor, Rónay György, Szerb Antal.

H.G.

¹ Karátson Gábor színes akvarelljei szerény küllemű Hírlevelünkben nem adhatóak vissza.